

Jelentés a Széchenyi István Népfőiskoláról

Írta: Filetóth István diákigazgató

A bentlakásos népfőiskola szervezője és fenntartója a Széchenyi Kör és a TIT soproni szervezete, támogatója a Soros Alapítvány és a nagycenki Kastély Szálló.

1. nap, 1989. január 23. hétfő

15 órakor a Széchenyi Kör titkára, Környei Attila üdvözölte a népfőiskola tagjait, majd Sipos Aladár akadémikus, a TIT alelnöke tartott megnyitó előadást. Témája *a magyar mezőgazdaság helyzete és helye Európában*. Véleménye szerint a mezőgazdaság jövőjét a minőségi termelés, benne a szaporítóanyagok nemesítése és termelése, valamint a feldolgozóipar biztosítaná.

Este ismerkedő beszélgetés keretében megalakítottuk a Népfőiskola szervezetét és a tagság megválasztotta e sorok íróját igazgatóvá.

2. nap, január 24. kedd

Dél előtt Környei Attila *a mai társadalom Széchenyi képéről* tartott előadást főleg múzeumi tapasztalatok alapján. Kiderült, hogy a múzeum óriási látogatottságával sem lehetünk elégedettek, mert a látogatók ismeretei és viselkedése nemzeti tudatunk és önbecsülésünk szomorú állapotáról tanúskodnak.

Mátyás Antal *Széchenyi gazdasági eszméiről* beszélt. Érdekesen taglalta a kelet-nyugat különbséget és a Széchenyi méretű közgazdászok-politikusok szerepét.

Széchenyi időszerűségéről tartott előadást délután Kunszabó Ferenc a róla ismert hévvel és meggyőző erővel. Tartalmasan hasonlította össze a reformkor és a jelenkor hazafiasságát és erkölcsét.

Este éjfélig tartó beszélgetésen ki-ki bemutatta önmagát, környezetét és Széchenyi gondolataihoz való kötődését.

3. nap, január 25. szerda

Dél előtt Rechnitzer János *vidéki települések típusairól* történelmi kialakulásukról és jelen gazdasági, szociális és építészeti képéről adott igen tartalmas elemzést. Majd a terület *országgyűlési képviselőjével* dr. Fábíán Károllyal folytattunk igen polemikus eszmecserét.

Délután Stumpf István *a társadalom politikai rétegződéséről* tudományos alapossággal adott elemzést. A már működő „alternatív” szervezeteket három csoportba sorolta: a szocializmus hívei, a népi-nemzeti érdekek megfogalmazói és a polgári liberális ellenzék. A beszélgetés során napirendre került a jelenkor minden politikai kérdése.

Este Bencsik Erzsébet (zongora) és Fodor Gábor (fuvola) adott *hangversenyt*.

4. nap, január 26. csütörtök

Égésnapos *kirándulást* tettünk háziasszonyunk, Czáka Zsuzsanna vezetésével Fertődre és társközségeibe. Megismerkedtünk az igen fejlett község életével, gondjaival, találkoztunk a tanács, a vállalatok, a kulturális intézmények és a társadalmi szervezetek képviselőivel.

Este a Széchenyi István Emlékmúzeumot tekintettük meg igen alaposan.

5. nap, január 27. péntek

Reggel *meglátogattuk a Széchenyi-kriptát*, meghallgattuk a közismert Pöltz Pista bácsit és *megkoszorúztuk* Széchenyi István sírját. Dél előtt Vadász Anna a *Hazafias Népfront* történelmi szerepéről és kilátásairól, törekvéseiről beszélt. Elemzése tartalmas és önkritikus volt.

Ezután Kukorelli István *az alkotmányozás jogi kérdéseiről* tartott igen alapos előadást. Véleménye szerint az új alkotmánynak nem politikai, hanem jogi alkotmánynak kell lennie és felvázolta a demokrácia jogi biztosítékait.

6. nap, január 30. hétfő

Délután Rechnitzer János *településelemzésének* második részét hallgattuk meg. Érdekes véleményéről győzött meg bennünket: a nagyvárosok – magyarországi méretben – egyikének-másikának már van kialakult sajátossága, összetartó, hagyományteremtő ereje, ugyanakkor a falvak, kistelepülések közösségei az elmúlt évtizedekben teljesen felbomlottak.

Este videofilmet néztünk Széchenyiről, de a környezetvédelemről és az építészetéről is.

7. nap, január 31. kedd

Dél előtt Varga Gyula *az agrárpolitika feladatait és lehetőségeit* elemezte. Három lényeges feladatot emelt ki: jobb együttműködés a más ágazatokkal, jobb alkalmazkodás a világpiachoz (de a termelést ne az export határozza meg, hanem fordítva), sokszínű, a feladatokhoz és lehetőségekhez optimálisan alkalmazkodó tulajdonviszonyok. A vitában felvetődött a bizalmatlanság és a felelősség kérdése is. Délután Ivancsics József a *talajvédelem és agrokémia* elméleti és gyakorlati kérdéseit taglalta, majd Csaba Attila a *természetvédelem* érdekeit szembesítette a termelés érdekeivel.

Este alig végetérő és le nem zárt vitát *folytattunk* a napközben felvetődött felelősség kérdéséről.

8. nap, február 1. szerda

Halász Péter az *identitástudat* megteremtésének esélyeit latolta. Különösen a kisközösségek szerepét emelte ki, melyek tagjaik számára elviselhetőbbé teszik a társadalmi nyomást.

Majd Varga Csaba *a magyarság minőségi megmaradásának esélyeiről* beszélt. A nemzet állapotának cseppet sem vidító elemzése után mérlegelte a kivezető út, a felemelkedés lehetőségeit, külön fontosságot tulajdonított a helyi reformoknak.

Délután Sabján Tibor és Szakai András *a falusi építészetéről* tartott előadást, Vajda Géza Sopron megyei falusi lakóházterveket mutatott be, melyek a *Fertőtáj népi építészetét* folytatják.

Este a soproni Lajtorja együttes tartott *népi tánc bemutatót* és táncházat.

(Azaz, mi is táncoltunk.)

9. nap, február 2. csütörtök

Dél előtt a környék városszépítő és faluszépítő egyesületeinek vezetőivel találkozhattunk. Megismertük *Sopron, Nagycenk, Kapuvár és Mosonmagyaróvár társadalmi szépítő törekvéseit* és gondjait. Megtudtuk, hogy a lakosság 1-2 százaléka tagja az egyesületeknek, s hogy különösen Nagycenk birkózik nehéz feladatokkal Széchenyi István 200. születésnapja előtt. Az előadásokon és a vitákon általában több külső érdeklődő is volt, a délutáni vitára azonban zsúfolásig megtelt a múzeum előadóterme. Ezen a vitán a politikai helyzet és a kiút volt a téma.

A FIDESZ véleményét *Tirst Tamás*, a Kiszgazda Pártét *Légrádi Tibor*, a KISZ-ét *Kóbori Béla*, az MSZMP-ét *Kreiter Mária*, az MDF-t *Für Lajos* fejthette ki. A vitavezető (Környei Attila) szót csak a népfőiskola tagjainak adott a Sopronból és környékéről érkezett vendégek kérdéseiket cédulán teheték fel, mégis parázs vita alakult ki, amit később több részletben a Győri Rádió sugározott.

Ezután a soproni *Széchenyi Gimnázium irodalmi színpada* (Szabó Miklós tanár vezetésével) adott műsort.

Este magunk között értékeltük a népfőiskolát.

10. nap, február 3. péntek

Emlékezetes *találkozó a 40 – 50 év előtti Széchenyi Népfőiskola tagjaival*, akik egykori igazgatójuk *Tóth Imre* (Szombathely) és *Erdész Ferenc* esperes (Sopronhorpács) vezetésével mintegy negyvenen tiszteltek meg bennünket látogatásukkal. De itt volt a Széchenyi Kör egész elnöksége is *Csigó Ernő* elnökkel, aki szintén tanára volt a régi népfőiskolának. Rá kellett jönnünk, hogy a mai emberek, fiatalok tűrőképessége, kitartása, hite akaratereje elmarad a régi népfőiskolásokétól. És, ha az ismeretek közlésének van is napjainkban jobb és hatékonyabb módszere a népfőiskolánál, a fenti erények kifejtésében feltétlenül szükség van további népfőiskolákra. Hogy kialakuljon az a tudat, amit a *népfőiskolánk jelmondata* tükröz: „*Haladás nélkül nem lehetünk boldogok.*”

Végül köszönetet kell mondanunk nagycenki segítőinknek, a múzeum alkalmazottainak (*Fekete Rajmundné, Czáka Zsuzsanna, Környei Attiláné*) és a szálloda személyzetének. És köszönjük a TIT, a Soros Alapítvány és a Széchenyi Kör vezetőinek nemcsak a támogatást hanem azt is, hogy jelenlétükkel élénkítették, gazdagították a mindnyájunk számára hasznos és emlékezetes együttlétet.

A Széchenyi István Népfőiskola oklevelet szerzett tagjai 1989-ben:

Bogdán József, Budapest
Borza Zoltán, Sopron
Czáka Zsuzsanna, Sopron
Egervölgyi Dezső, Zirc
Erőss Antal, Zalaegerszeg
Farkas Gyula, Kéthely
Fekete Gézáné, Nagycenk
Fekete Rajmundné, Nagycenk
Filetóth István, Nyíregyháza

Kiss Tamás, Törökszentmiklós
Kovács Judit, Budapest
Marosi György, Kerepestarcsa
Peszlen Tibor, Nagycenk
Riczinger János, Vönöck
Rokop Alajos, Nagycenk
Rutzui Sándorné, Szeged
Szalay Péter, Nagycenk
dr. Széll Katalin, Kerepestarcsa

Iványi Tibor, Gödöllő
Kazi Zsámbok Gizella, Budapest
Kazi Zsámbok Ivett, Budapest

dr. Varga Gyula, Budapest
Varga Imre, Budapest